

Naturskyddsföreningen i Nordanstig

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2004

År 2004 har kännetecknats av fortsatt arbete för att vara en aktiv och synlig förening och därigenom på olika sätt sprida kunskap om och verka för skydd av natur och miljö i Nordanstigs kommun.

1 PROGRAMVERKSAMHETEN

Vår programverksamhet är ett bra sätt att informera om vår verksamhet. Flertalet medlemsaktiviteter har även utannonserats offentligt vilket lett till bra besöksantal och en del nya medlemmar.

5 mars – Ugglylyssning

15 personer deltog i vår månskensvandring med ugglylyssning. Vandringen gjordes denna gång från Norromå mot Frästavallen i Gnarp. I fantastiskt månsken och en glimmande stjärnhimmel lyssnade vi förgäves efter att någon uggla skulle förgylla promenaden. Men fikat och korvgrillningen vid brasan i gammelskogens djup (där Lars Norman och Reidar Gröning förberett med ved och sittplatser) och den allmänna trevliga gemenskapen suddade bort saknaden efter ugglorna.

7 mars – Årsmöte

Årsmötet i Lönnbergskyrkan i Bergsjö lockade ett tjugotal medlemmar. Förutom de vanliga punkterna på dagordningen var Sven Gösta Johansson inbjuden och visade sin mycket vackra film "Nära natur". Lars Norman avtackades för sina 27 år i styrelsen, där han varit kassör sedan föreningens bildande 1977.

31 mars – Fågelholkstillverkning

Fågelholkstillverkningen i Backens skolas slöjdsal i Harmånger lockade c:a 10 deltagare, både unga och gamla, som snickrade ihop holkar i olika storlekar, huvudsakligen för mesar och starar. Även speciella holkar bl a för trädkrypare gjordes. C:a 35 holkar tillverkades. Tjärnviks Trä skänkte virket vilket vi tackar särskilt för.

april-maj – Orrspel

Orrspel på en myr Gnarp: Vid Sven Normans orrkoja sågs som mest 10 tuppar och tre hönor. Roligt var det att SVT:s Mitt i Naturen lånade kojan en natt för att spela in orrspel, som sändes i TV 2 jun.

15 maj – Länsstämma

Vi stod som värdar för Naturskyddsföreningen i Gävleborgs länsstämma, som hölls ombord på MS Gran med utgångspunkt från Mellanfjärden. 23 deltagare från hela Gävleborg deltog. Väl framme på ön Gran bjöds på strömmingslunch varefter en rundvandring med Sven Norman som guide gjordes. Sven berättade om öns historia, fornminnen och natur, visade på öns mesta karaktärsfåglar, tordmularna och tobisgrisslorna m fl. En ornitologisk sensation, svarthakad buskskvätta, sågs också. Sex av deltagarna övernattade på ön och fick på så sätt mycket extra tid att utforska ön. Anders Delin tog tillfället i akt att göra en inventering av öns kärlväxter, lavar och mossor.

26 maj – Fågelvandring i Strömsbruk

Den traditionella fågelvandringen i Strömsbruk lockade ett 30-tal intresserade under ledning av Owe Nygren. Vi samarbetade med Hudiksvallsregionens Fågelklubb och Friluftsförbundet och följde det natursköna området längs Harmångersån mot Ornskarpen och såg bl a gluttsnäppor, svanar, ejdrar och småskrakar m m i den vackra kvällssolen.

13 juni – De vilda blommornas dag

16 besökare kom till arrangemanget "De vildas blommornas dag". Göran Törnqvist lotsade deltagarna i Ånäsets naturreservat i Hassela, visade och berättade mycket kunnigt för de intresserade deltagarna om områdets växter. Ett hundratal arter sågs, bl a tibast, kanelros, åkerbär, dvärgmåra, kärrspira, gråbinka, sallats- och kvastfibbla. Per-Ivar Persson berättade om de fåglar i området som sågs och hördes.

4 juli – Ängsslåtter i Rigberg

16 slätterentusiaster (nytt rekord !) samlades för tolfte året till vår årliga ängsslåtter i Rigberg, Hassela. Sven Norman inledde med att berätta lite om den tidigare gårdens historia. Göran Törnqvist gav deltagarna en kort botanisk exkursion bland områdets c:a 85 arter och visade bl a låsbräken, fjälltimotej, backnejlika, brudsporrar, nattviol, grönkulla och olika skags pyrolor m m. Han betonade även vår slåtters betydelse för deras överlevnad. Områdets karaktärväxt, fältgentianan, blommar senare här (vid ett besök i början av oktober sågs stora bestånd av vissnade gentianor.) Slätterdagen avslutades som vanligt med mat och fika på närliggande och natursköna Ersk-Matsgården.

15 juli – Båttur till Gran

Ett tiotal medlemmar och c:a 25 andra hängde med på MS Grans båttur till ön Gran. Sven Norman berättade under båtresan om den kust vi såg och de öar, Vitörarna och Jättholmarna, som vi passerade. Efter lunch på ön Gran vidtog en rundvandring där Sven berättade om ön, dess historia och fornlämningar, natur (växt- och djurliv och i synnerhet fågellivet) m m. Strålande solsken och värme förhöjde turen.

18 juli – Närnatur i Vattingen

Ca personer kom till arrangemanget "Närnatur i Vattingen", Gnarp. Sven Norman visade runt bland stugorna, småvägarna och på en strandäng och berättade bl a om en del av de växter som finns här. Vi botaniserade bland gåsört, fackelblomster, vänderot, älggräs, kråkvicker, kråklöver, vitmåra, gulsporre, strandkvanne, gråal och klibbal, ängsskallra, gul fetknopp m m. Vandringen avslutades med att visa de finaste fynden här, strandaster och ormtunga.

Carl-Johan Sjögren berättade om det forna fiskelägets historia och fick även med sig en del pusselbitar till sin forskning om Vattingens historia från en del av de intresserade deltagarna.

7 aug – Bergsjödagen

Vi deltog med ett stånd på årets Bergsjödag i strålande sol, kvävande värme och tusentals besökare. Torsten Hansson och Sven Norman visade en del foton från vår verksamhet, delade ut material om föreningen och pratade med besökarna. Ett bra sätt att visa upp föreningen !

22 aug – Familjedag på Vallenbodarna

Uppskattningsvis 150 personer besökte vår familjedag på Vallenbodarna i Gnarp. Vallfogden Ingrid Törnqvist inledde med att berätta om vallens historia. Vår frågeslinga lockade 58 personer. Veronica Jägbrandt berättade om och visade djurliv på botten av Dyrån och Niclas Vallin visade åns flodpärlmusslor. Dessutom fanns en fotoutställning, tubkikare för naturskådning, böcker, broschyrer och annat föreningsmaterial. För fika, pinnbrödsbakning och korvgrillning svarade Ingemar Östlund m.fl.

18 sep – Svampdagen

Svampdagen i samarbete med Ersk-Matsgården i Hassela lockade ett 20-tal intresserade. Svampkonsulenten Annika Eriksson från Ljusdal berättade livfullt och mycket kunnigt bl a om olika svampars mer eller mindre lämplighet som föda. Sedan gav vi oss ut i omgivningen och plockade av de svampar som fanns. De gick sedan igenom av Annika. Ersk-Matsgårdens Boerje Bohlin svarade för det lekamliga i form av fika och en utsökt delikat svampsoppa.

14 nov – Sven Norman visar bilder

På årets sista arrangemang gjorde vi en bildmässig vandring med Sven Norman och hans diabilder längs Nordanstigskusten. Vi började längst i norr i Kalkugnsviken på gränsen mot Medelpad och gick söderut

förbi Oxsand, Ragvaldsnäs, Fågelharnsudden, Bäcksand, Moningsstrand, Dyrån, Norrfjärden, Vattingen, Sörfjärden, Hårte, Mellanfjärden, Lönnånger, Stocka och slutade i Strömsbruk. Ca 25 personer kom till Älgeredsgården och fick en inblick i vår kusts stora naturskönhet och många tips på fina utflyktsmål m m.

2 FÖRENINGsutveckling

Arbetet att göra föreningen mera synlig och känd har fortsatt på ungefär samma sätt som de senaste åren.

- a) Vid **programaktiviteter har vi informerat** om verksamheten, delat ut broschyrer och flygblad m.m. **vår hemsida** har hållits aktuell av vår hemsidesansvarige Stefan Haglund. Under året hade vi 1729 besök, nytt rekord och 44 fler än år 2003. Sedan starten i mars 2001 har vi haft över 4800 besök !
- b) Våra **programblad** har – förutom att de skickats till medlemmarna - även lagts ut i kommunens bibliotek och i lokaler för turistinformation m m, skickats ut till grannkretsar och andra organisationer med natur och friluftsliv på programmet.
- c) Informationsblad, verksamhetsberättelse och annan information har utsänts till medlemmarna två gånger under året Som en följd av våra arrangemang och vår verksamhet har massmedia uppmärksammat oss i nära 30 artiklar/inslag under året.

3 NATUR- och MILJÖSKYDDSFRÅGOR

I det följande redovisas frågor om natur och miljö i Nordanstig där vi på olika sätt engagerat oss:

- a) **Harmångersån:** Vi har samarbetat med Holms Kultur-och Fornminnesförening i syfte att långsiktigt bevara åns höga naturvärden, som bl a konstaterades vid en inventering år 2002. Skriftväxling har skett med Länsstyrelsen, som även besökt området. Kammarkollegiet begärde hos Miljödomstolen omprövning av en tidigare vattendom för att förbättra fiskets förutsättningar. Vi deltog vid Miljödomstolens huvudförhandling och begärde mer långtgående förbättringar än Kammarkollegiets förslag. Miljödomstolen gick dock på Kammarkollegiets linje, vilket är en förbättring för miljön men inte i den omfattning vi hade hoppats på
- b) **Storön i Storsjön, Harmånger:** Vi har avgett positivt yttrande till Länsstyrelsen om ett förslag till bildande av naturreservat. Vi har dock – bl a på basis av besök på ön - framfört förslag till förändringar i den skötselplan, som ingick i reservatsförslaget
- c) Vi har gjort en fågelinventering i Holm, Harmånger. Totalt har hittills 50 arter hörts och/eller setts där. Holms Kultur- och fornminnesförening har anslagit inventeringen i området
- d) **Samrådsmöte om klövviltstammarna:** Vi har deltagit i ett möte med Jägarorganisationerna där vi bl.a. informerats om älgstammen och älgjaksfrågor m m och givits möjligheter till synpunkter
- e) Vi har genom Lars Norman bistått Gnarpbadens Golfklubb med en fågelinventering på och i anslutning till deras golfanläggning. 66 olika fågelarter har setts och/eller hörts där

- f) Vi har medverkat i en filmvisning i Bergsjö av Kustfilm Nord AB på temat Människan och havet. Filmen hette Kultur och turism och är gjord av Länsstyrelsen i samarbete med länets kustkommuner m.fl. Nordanstigs Utveckling stod som arrangör
- g) Inför den pågående utbyggnaden av det mobila telenätet (3 G) har vi under 2004 avgett tre yttranden över sökta bygglov. Vi har bl a framfört åsikten att de olika bolagen borde samarbeta om mastbyggena för att nedbringa antalet och ingreppen i naturen. Våra yttranden har haft ringa effekt och i Nordanstigs landskapsbild finns nu ett tjugotal nya master. Ett bygglov för en planerad mast i fritidsområdet Orn i Strömsbruk hade tidigare avstyrkts bl a av oss. Även Nordanstigs Kommun avslag detta bygglov liksom Länsstyrelsen. Operatören överklagade vidare men fick slutligen avslag av Regeringen. Även Miljööverdomstolen var inkopplad på fallet
- h) Vi har till Vägverket avgett synpunkter på förslag av ombyggnad av E 4 till mötesfri landsväg från Gnarp till länsgränsen i norr. Vi har bl a framfört att största möjliga hänsyn måste tas till Dyråns riksintressanta naturvärden
- i) Till Landstinget Gävleborg har vi framfört synpunkter på negativa miljökonsekvenser (ökade utsläpp av koldioxid, kväveoxider, kolväten och koloxid m m) om förslaget till indragning av distriktssköterskemottagningarna i Gnarp och Hassela genomförs
- j) I februari tillskrev vi samtliga politiska partier representerade i Nordanstigs kommunfullmäktige och erbjöd oss att medverka vid lämpligt tillfälle hos respektive parti för att diskutera naturskydds- och miljöfrågor bl a ur samhällsplaneringssynpunkt. Intresset var uselt. Endast Folkpartiet svarade och vi fick tillfälle att medverka vid ett av deras styrelsemöten, vilket var mycket givande
- k) till Vägverket har vi yttrat oss om en förstudie/miljökonsekvensutredning beträffande väg 788 och Tjärnviks industriområde (Gnarp) med anledning av Tjärnviks Träs planer på att övergå till tågtrafik för sina virkestransporter. Med hänsyn till de framtida positiva miljöeffekterna är vi positiva till förslaget
- l) Vi har varit inbjudna till Nordanstigs Utveckling till en träff på temat "Kustnära boende". I huvudak avhandlades Miljöbalkens strandskyddsregler och dess dispensbestämmelser. Vi fick ömsesidig möjlighet att utbyta kunskaper, erfarenheter och möjligheter
- m) Vi har vid ett par tillfällen informerat företrädare för Nordanstigs Kommun och Nordanstigs Utveckling om nu aktuella möjligheter till ekonomiska bidrag till lokal och kommunal naturvård. Staten har anslagit 300 miljoner. Alla kommuner kan söka bidrag för att bl a främja friluftsliv, naturskoleverksamhet, naturguidning, information om naturen i kommunen m.m. De kan samverka med bl a ideella organisationer och vi har lämnat förslag på en del idéer
- n) Sven Norman har genomgått en av Svenska Naturskyddsföreningen, Sveriges Ornitologiska förening och Studieförbundet anordnad kurs för Närnaturguider. Sammanlagt deltog ca 80 personer från hela landet. Kursen varade under två helger (i jun och sep.) Syftet är bl a att med hjälp av naturguidning i närmiljön öka intresset för och kunskapen om naturen i stort. Vårt programarrangemang 18 juli (se avsnitt 1) var ett led i denna utbildning
- o) Vi har medverkat i ett sk "Tidigt samrådsmöte" om Morängsvikens Hamns ekonomiska förenings planer att bl a göra en småbåtshamn med pir i Morängsviken (Stocka), anslutningsvägar och parkeringsplatser m m. Åtgärderna kräver bl a muddring och dispens att dumpa muddringsmassor i havet. En miljökonsekvensbeskrivning skall göras, som vi senare kommer att få ta del av

- p) Vi har avgett synpunkter på Nordanstigs Kommuns förslag till ny översiktsplan, där vi bl a påpekar att Miljöbalkens bestämmelser om strandskyddet måste följas och att man borde fundera på nya alternativa sätt att utnyttja vår kust till glädje och nytta i kommunens planering
- q) Till Föreningen Gnarpstiljan har vi på förfrågan sagt ja till att medverka med någon form av naturarrangemang sommartid i samband med deras planer på att få till s k idrottsturism med Gnarpstiljans sporthall som bas
- r) Sven Norman har på inbjudan medverkat i en träff med Stocka byalag angående kustfrågor och strandskyddsbestämmelser m m i samband med att Nordanstigs Kommuns nya översiktsplaneförslag kungjordes
- s) Delar av styrelsen anammade en inbjudan till det nystartade turistföretaget "Säll i skog & fjäll" i Hassela, som visade och berättade om sina planer på turistverksamhet på temat naturupplevelser. Bl.a. har en bil med safarivagn innehållande tält, ryggsäckar, köksutrustning m m inköpts

4 MILJÖPRISET

Föreningens årliga miljöpris utdelades i december, nu för femte året. Priset gick till Göran Törnqvist, Bergsjö med följande motivering:

"För engagerat långvarigt arbete för den biologiska mångfalden främst inom det botaniska området. Hans insatser har bidragit till att ett flertal lokaler med höga naturvärden kunnat påvisas och skyddas. Göran Törnqvist är också en kunnig och omtyckt ledare vid botaniska vandringar både för Naturskyddsföreningens medlemmar och andra."

Pristagaren förärdades bl.a. diplom, en specialdesignad keramikvas och en bok.

5 MEDLEMSUTVECKLING

2004-12-31 hade vi 287 medlemmar vilket återigen är nytt rekord och 22 fler (8,3 %) än under år 2003 ! Totalt i landet fanns 2004-12-31 c:a 170 000, d v s oförändrat från år 2003. Vi har således återigen lyckats mycket bättre än riksgenomsnittet. Vi är glada över detta ! Vår sedan några år tillbaka medvetet ökade synlighet och verksamhet har sannolikt gett önskad effekt ! Vi hälsar alla nya medlemmar hjärtligt välkomna till oss och hoppas också att en del av er kommer att jobba aktivt i föreningen !

6 STYRELSEN

Under året har sex styrelsemöten hållits. Därtill har delar av styrelsen träffats bl a vid och inför programaktiviteter m m. Styrelsemötet i maj hölls ute i det fria i Bodåsens naturreservat där vi bl a kunde njuta av den fantastiska blåsippsprakten.

Under året har vi även satt upp en minnestavla till vår 2003 bortgångne styrelseledamot Willy Karelius' minne i entren till Bodåsens naturreservat i Kitte, Bergsjö.

Styrelsen har bestått av följande personer:

Sven Norman (ordförande)

Inger Åhslund (vice ordförande)

Ragnar Svensson (sekreterare)

Niclas Vallin (kassör)

Stefan Haglund (hemsidesansvarig)

Torsten Hansson och **Leif Sandbäcken** (ledamöter.)

Lennart Fors och **Lena Norling** har varit suppleanter.

Sven Norman ingår även i Länsförbundets styrelse som dess kassör.

7 AVSLUTNINGSDORD

Vi kan se tillbaka på ännu ett aktivt år. Trots den tyvärr alltför begränsade skaran **aktiva** medlemmar har vi haft en omfattande, bred och utåtriktad verksamhet. Vi tror oss ha kunnat sprida en hel del kunskap och information dels om föreningens verksamhet, dels om natur och miljö och tror oss vara en tillgång för det viktiga naturskydds- och miljöarbetet i vår kommun. Trots våra ansträngningar har vi inte lyckats få nämnvärt fler **aktiva** medlemmar vilket vi självfallet inte är nöjda med. Vi har dock återigen ökat vår medlemsskara och förhoppningsvis finns det därför nu större möjligheter att få fler **aktiva**. **Vi vill dock ha ännu fler medlemmar, gärna ungdomar.** Kom gärna med förslag och idéer !

Styrelsen